

Solitaire bijen in mijn tuin

Tekst en foto's Ina van der Vlist

Ina van der Vlist schrijft over solitaire bijen in haar tuin en directe omgeving. Dit keer over sachembijen, *Anthophora*.

De gewone sachembij

(*Anthophora plumipes*)

Nieuwsgierig ging ik begin april 2017 bij een insectenhotel op zoek naar gewone sachembijen. Tussen de dikke houtschijven was het hotel afgewerkt met een leemachtige laag en zag ik tientallen nestingen. Daarin verdwenen, heel snel en luid zoemend, kleine, onrustige, hommeltachtige bijtjes. Zo kenmerkend voor gewone sachembijen! Er zijn twee kleurvarianties bij de vrouwtjes. De ene vorm heeft overwegend zwarte haren. De andere lichtbruine tot grijze. Ze hebben oranje verzamelharen aan de achterpoten. De mannetjes missen die oranje haren, zijn verder vergelijkbaar en meestal zijn hun laatste rugplaten zwart behaard. Deze bijen vliegen van begin maart tot half juni en zijn de meest algemene sachembijen in Nederland.

Parasiet

Half augustus zag ik een vrijwel zwarte kever bij die nesten. Het bleek een sachembijenoliekever, *Sitaris muralis*, die parasiteert op gewone sachembijen. Deze oliekevers kunnen een nestlocatie zelfs uitroeien! Typisch, want hun gastheer verdwijnt zo. Zijn die kevers daarom zo zeldzaam?

Sachembijen

Sachembijen behoren net als honingbijen en hommels tot de familie van de *Apidae*. Ze leven echter solitair. Soms liggen de nesten in een groep. De vrouwtjes vervoeren het stuifmeel met de harige achterpoten. De mannetjes hebben franjeachtige haren aan de lange middenpoten. Sachembijen zijn net kleine snelle hommels. De meeste mannetjes zijn deels geel in hun gezicht. Vrouwtjes meestal niet. Lipbloemigen, ruwbladigen en vlinderbloemigen zijn favoriet, maar ze foerageren ook op andere bloemen. In Nederland leven vijf soorten sachembijen.

De andoornbij

(*Anthophora fuscata*)

De bosandoorn lokte vrij zeldzame andoornbijen naar mijn tuin. Deze bijen halen hun stuifmeel bij voorkeur van lipbloemigen zoals andoornsoorten, gamander, stinkende ballote en tuinkruiden. Nectar verzamelen ze ook op andere planten. De bijtjes halen vliegend, met hun extreem lange tong, nectar uit de bloemen. Een bijzonder schouwspel! Ze vliegen van eind mei tot half september. De vrouwtjes zijn overwegend lichtbruin behaard, alleen de achterlijfspunt heeft oranje haren. Bij de mannetjes is die zwart en ontbreken de franjes aan de middenpoten. De andoornbij leeft het liefst in koele vochtige bossen en knaagt als enige Nederlandse sachembij nestgangen in vermolmd hout. De andere sachembijen hebben voorkeur voor warme en droge biotopen en nestelen graag in wat lemige grond, vaak op een hellend vlak of in een steile wand.

Basisgids 'Wilde bijen'

Van Pieter van Breugel kwam dit jaar de 'Basisgids wilde bijen' uit. De meest voorkomende inheemse bijensoorten worden hierin beschreven. Het is een fotoherkenningsgids met basisinformatie over 133 soorten. De 750 foto's zijn prachtig! Er is zoveel mogelijk Nederlandse taal gebruikt. Dat maakt de informatie laagdrempeliger dan in veel andere boeken over wilde bijen. In de inleiding staat aan de hand van foto's duidelijke uitleg over hoe bijen leven, voedsel verzamelen en nestelen. Verder staat er informatie over bestuivers, belagers en hoe bijen het beste kunnen worden geholpen. Ook worden de uiterlijke kenmerken van bijen beschreven. Aan het einde van zijn voorwoord spreekt Pieter van Breugel de hoop uit dat het boek de pogingen om Nederland weer bloemrijker te maken ondersteunt. Het boek is een aanrader voor iedere imker met interesse voor wilde bijen!

KNNV Uitgeverij

ISBN 9789050116848

De prijs bedraagt € 22,95. ●

Een gewone sachembij. Dit vrouwtje vliegt met haar uitgestoken lange tong en met stuifmeel aan de poten haar nest in

Een andoornbij. Dit mannetje haalt nectar op bosandoorn. Het geel van zijn gezicht is net zichtbaar

Basisgids Wilde Bijen door Pieter van Breugel. Foto Richard de Bruijn